

SZTÁNA TELEPÜLÉS TÖRTÉNETI TÁJHASZNÁLATELEMZÉSE

Detection of long-term land-use changes in Stana

Szerző: **Szalay Péter**, Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kar,
Környezetgazdálkodási agrármérnök BSc 4. évfolyam

Témavezetők: Saláta Dénes, tanszéki mérnök, Szent István Egyetem, Környezet- és
Tájgazdálkodási Intézet, Ökológiai Gazdálkodási Tanszék
Biró Marianna, tudományos munkatárs, ÖBKI, Funkcionális Ökológiai Osztály

---

Rohamosan fejlődő világunkban fontos megértenünk a múltban lezajló folyamatokat annak érdekében, hogy természeti környezetünk adottságaihoz leginkább megfelelő gazdálkodási rendszer kerüljön kialakításra. Dolgozatomban megkísérlem feltárni a vizsgálati területen, a múltban végbement változásokat, hogy a későbbiekben ebből kiindulva megkönnyítsem egy olyan tanulmány megírását, amely a legoptimálisabb tájhasználati körülményeket tárja fel.

A munka alapját a táj megismerése, térképezése, történeti térképek elemzése képi, amely összevetésre kerül az Általános Nemzeti Élőhely-osztályozási Rendszer szerint végzett terepi élőhely-térképpel, amely kiválóan reprezentálja a ma megfigyelhető táji elemeket (élőhelyeket), azok szerkezetét, továbbá számos egyéb adat mellett a természetességi mutatón keresztül információt nyújt a táj jelenlegi állapotáról.

A vizsgált terület a mai Románia területén helyezkedik el Szilágy megyében (*Județul Sălaj*), Kalotaszegen, annak Alszeg részén. A területről korábban élőhely-térkép nem készült, csupán Kalotaszeggel foglalkozó botanikai felmérésre került sor. A terület múltjának vizsgálata főként történeti térképekre (katonai felmérések térképei), valamint légi felvételekre támaszkodik. A vizsgálat során a források közül az első katonai felmérés kizárásra került, mert a részletessége nem felel meg az értékelendő információk kritériumának. Felhasznált vizuális források a második katonai felmérés (1865), az 1940-es években készült légi felvétel, valamint a területről az 1970-es években készült román térkép.

Az élőhely-térképezést terepi felmérés előzte meg, amely során meghatározásra kerültek a tájban potenciálisan előforduló élőhelytípusok, valamint a térképezéshez és a történeti fedvényekhez legjobban illeszkedő táji lépték, a túlzott mértékű elaprózottság elkerülése érdekében.

A vizsgálat fő célja, hogy megállapítsa alkalmazható-e – ha ugyan kis módosításokkal is – a pannonikum nem magyarországi területein is ez a típusú módszer. Bár a módszer rendkívül sok terepi munkát, helyismeretet igényel, ugyanakkor feltárja a táj alakulásában azokat a tájhasználati pontokat, melyek nem a táji adottsághoz igazodtak, s ezeket az adatokat felhasználva olyan települési vagy akár térségi szintű rendezési, fejlesztési tervek készülhetnek, amelyek eredménye lehet egy mindenki által élhető, méltányos jövedelmet biztosító, hosszú-távon fenntartható tájhasználat.